

Til Kulturdepartementet

15.10.2020

Covid-19: Kartlegging av hva som kan opprettholde aktivitetsnivået i idretten og frivilligheten

Vi vil takke Kulturdepartementet for at de nå vurderer innretningen av en ny stimuleringsordning for frivilligheten sektor på nytt.

Som bakgrunn for våre forslag til stimuleringsordning har vi gjort interne undersøkelser i vår medlemsmasse om hvordan koronakrisen påvirker aktivitetsnivået i de frivillige organisasjonene. Dette vil vi vise til i dette høringsnotatet.

Regjeringen setter i statsbudsjettet av til sammen 2,25 milliarder kroner til stimulerings tiltak for kultur, idrett og frivillighet, hvor 1,185 milliarder skal gå til idrett og frivillige organisasjoner. Det er positivt at regjeringen imøtekommer behovet for å stimulere til aktivitet i organisasjonslivet, men hvordan ordningene innrettes blir like viktig som at beløpet er stort nok. Til nå har det vært en svært ujevn tildeling i sektoren.

De nye ordningene må baseres på det reelle behovet blant frivillige og ideelle aktører. Planlegging av nye typer aktiviteter innenfor smittevernskravene, utstyr til digitale aktiviteter og gjennomføring av plasskrevende arrangementer koster penger.

Vi opplevde i 2020 at store deler av frivillig og ideell sektor falt utenfor de kompensasjonsordningene som ble etablerte. Dette fordi de ikke var skattepliktige og dermed ikke ble likestilte med arbeidsgivere i næringslivet eller fordi viktige og inntektsgivende aktiviteter ikke kunne defineres som arrangementer slik reglene krevde.

For eksempel ble fysiske innsamlingsaksjoner rammet av smittevernstiltak, men ordningene gav ingen kompensasjon selv om organisasjonene får reduserte inntekter til aktivitet for sosiale tiltak og bærekraft i mange år framover.

Bakgrunn og situasjon:

Etter utbruddet av Covid 19 har norske organisasjoner støttet opp under den nasjonale dugnaden med all sin kraft. De har jobbet med å ivareta sine målgrupper og har i stor grad måttet omstille sine aktiviteter. Organisasjoner som normalt har jobbet med fysiske møter i omsorgsarbeid, har laget nye digitale møteplasser for å ivareta både unge, eldre og trengende. Digitalisering koster penger og krever kompetanse som ikke nødvendigvis finnes i formålsdrevne organisasjoner.

Omstillingen gjelder også i innsamlingsarbeidet. I følge SSB er 43% av finansieringen av Frivillig sektor fra private husholdninger. Flere organisasjoner melder om mindre inntjening i perioden som følge av at de ikke får jobbet med innsamling som før, men også at givere frykter for egen økonomi.

Konsekvensene framover kan bli store hvis tilbud forsvinner eller tas ned fordi inntekter går tapt. Dette kan gå alvorlig ut over de aller svakeste i vårt samfunn.

Les gjerne dette fra Institutt for samfunnsforskning:

<https://www.samfunnsforskning.no/sivilsamfunn/aktuelt/nyheter/koronaviruset-gir-milliardtap-for-frivilligheten.html>

Det er gjort flere tiltak fra myndighetenes side for å bidra inn i frivilligheten, både kompensasjonsordning for frivillighets- og idrettssektoren og prosjektbasert tilskuddsordning fra Helsedepartementet. Dessverre faller veldig mange av medlemmene til Norges Innsamlingsråd utenfor kompensasjonsordningene. Uttrekk av tall fra Lotteri og stiftelsestilsynet rundt dette finnes nederst i dokumentet.

Vi benytter anledningen til å etterlyse en ny vurdering om unntaket av kompensasjon av tapte inntekter hva gjelder innsamlingsaktiviteter og sponsor/næringslivsavtaler.

Konkrete forslag om tiltak:

Vi ønsker å komme med konstruktive innspill til tiltak som vil fange bredt i vår medlemsmasse som ikke er knyttet opp til arrangement. Vi har forståelse for at idrett og kultur rammes av manglende billettinntekter. Våre medlemmer har andre behov.

Momskompensasjon

Ordningen er enkel og relativt ubyråkratisk og sikrer organisasjonene forutsigbare inntekter. I tillegg treffer den bredt, og i en situasjon der mange organisasjoner ikke treffes av korona-kompensasjonsordningene, burde nettopp denne typen ordninger styrkes ytterligere. Norges Innsamlingsråd mener ordningen burde fullfinansieres og rettighetsfestes, og det mangler fortsatt om lag 350 millioner kroner før dette er realisert. For våre medlemmer vil dette være en svært god kompensasjonsordning i dagens situasjon.

Investeringsmidler digitalisering og Innovasjon

Vi ønsker nye stimuleringsordninger for frivillig sektor innenfor digitalisering og innovasjon. Siden mars har mange blitt mer digitale og har jobbet innovativt, med mindre inntjening og uten at dette faller inn under kompensasjonsordningene. Vi foreslår at Innovasjon Norge administrerer en slik ordning.

Det skal for eksempel kunne gis støtte til utvikling av nye tilbud til medlemmene og befolkningen, ekstrakostnader som organisasjonen har som følge av smittevern, eller tilskudd til engangskostnader for å omstille virksomheten digitalt.

Skattefritak

Det er i innspill til Statsbudsjettet foreslått å øke skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner fra kr 50.000,- til kr 100.000,- for næringslivet. Det er avslått.

Vi ser endringer i næringslivets økonomiske engasjement i frivillig sektor. Om vi ønsker å beholde næringslivets engasjement i en krevende tid ønsker vi at dette vurderes igjen som en del av kompensasjonspakken.

Hvilke aktiviteter er det i dagens situasjon ikke mulig å gjennomføre som følge av restriksjoner?

Punktene nedenfor er hentet fra undersøkelser i vår medlemsmasse i mars og september 2020.

Norges Innsamlingsråd sine medlemmer melder om reduksjon og/eller utgåelse av følgende aktiviteter:

- Trivselstiltak for eldre
- Lokale helsesportsaktiviteter for utviklingshemmede
- Lokale aktiviteter for barn
- Rusforebyggende tiltak
- Sosiale samlinger og lokale møteplasser
- Aktiviteter for ensomhet og utrygghet
- Økonomisk støtte til lokale foreninger
- Sosiale tiltak for sårbare grupper
- Økonomisk beredskap ved katastrofer
- Støtte til nasjonale arrangementer
- Dyrevernstiltak og nedsatt kapasitet ved mottakssentre
- Oppfølging og ivaretagelse av sårbare barn og unge
- Ukentlige fritidsaktiviteter, og ferie- og helgetilbud til barn og unge
- Færre som får hjelp til sunn og bevisst mediebruk
- Livsmestringsprogram for skoler
- Møteplasser for pårørende i ulike pasientgrupper
- Ivaretagelse av barn som blir utsatt for psykisk og fysisk vold
- Likestillingsarbeid for funksjonshemmede
- Turaktiviteter for barn og voksne
- Rehabiliteringsaktiviteter for ulike pasientgrupper
- Trivselstiltak for barn på sykehus

Våre medlemmer melder også om en reduksjon i sitt arbeid/sine aktiviteter utenfor Norge:

- Arbeid for matsikkerhet (Utviklingsfondet)
- Omsorgsløsninger- og arbeid for barn (SOS-Barnebyer, Norsk Nødhjelp)
- Programarbeid for barn (Redd Barna)
- Arbeid for klima og miljø (Utviklingsfondet, Regnskogfondet)
- Undervisningstilbud (Dråpen i Havet)
- Helsetilbud og medisinsk hjelp (Dråpen i Havet, Leger uten Grenser)

I tillegg til reduserte aktiviteter for mottakere i ulike grupper, melder medlemmene tilbake at ansatte kan bli permittert eller oppsagt som følge av tapte inntekter.

Hvilke aktiviteter lar seg helt eller delvis gjennomføre og hvilke endringer/tilpasninger har vært nødvendige?

Medlemmer som tilbyr digitale tjenester og telefoniske tjenester har gjennomført i perioden, men har meldt tilbake om sprengt kapasitet. Eksempel på dette er Kirkens SOS og Mental Helse.

Hvilke nye aktiviteter har blitt etablert som følge av koronakrisen?

Det er en mengde nye aktiviteter hos våre medlemmer. Her er et utdrag:

- Koronatelefonen; Samarbeid Sanitetskvinnene og Nasjonalforeningen
- Medlemsoppfølging på telefon for blinde og svaksynte, Norges Blindeforbund
- Digitale møter for barn og unge som vokser opp i hjem med ressursvake foreldre og/eller foreldre som sliter med rus og psykiske lidelser, Blå Kors
- Digitale møteplasser for ulike pasientgrupper
- Aktiviteter for eldre ute i friluft
- Digital leksehjelp, Norges Røde Kors

Hvilke nye aktivitetstilbud har/har ikke fungert og hvorfor?

Telefonoppfølging fungerer godt, mens vi ser at digitale aktiviteter fungerer godt i noen sammenhenger.

Det som er gjennomgående tilbakemelding er at digitale møteplasser og verktøy ikke er egnet for å følge opp de mest sårbare gruppene i samfunnet. Eksempelvis:

- Aktiviteter for eldre med liten digitalkompetanse fungerer mindre bra.
- Oppfølging av demenspasienter

For å fremme økt aktivitet, hva slags type støtte er det mest behov for (dette kan i tillegg til økonomisk støtte for eksempel inkludere kompetansebehov, ny teknologi, lokaler, utstyr o.l.)?

Stortinget har bedt kulturdepartementet utvide kompensasjonsordningen for frivillighets- og idrettssektoren til at også kunne inkludere ideelle organisasjoner som har mistet en stor del av sin finansiering fra innsamlinger og gaver. Dette stiller vi oss bak.

Stortinget ønsker innovasjon også innenfor innsamling av midler og gaver og ber derfor kulturdepartementet om å opprette en søknadsbasert tilskuddsordning for innovasjon og digitalisering av innsamlinger for ideelle organisasjoner. For å kunne følge opp dette vil vi ha behov for nye incentiver og søkeordninger.

Det er et generelt behov for driftsmidler. Når innsamlingsaktiviteter ikke kan gjennomføres som normalt vil dette gå utover organisasjonenes evne til å beholde sine ansatte.

Annet som er relevant

Datafactory har gjort en undersøkelse for Norges Innsamlingsråd i Brønnøysundregisteret for å se hvilke av våre medlemmer som har mottatt av støtte fra Kulturdepartementet gjennom kompensasjonsordningene som administreres via Lotteri- og stiftelsestilsynet. De har sjekket våre medlemmer opp mot de som har mottatt kompensasjonsmidler. Svaret er at svært få har fått tilskudd. Dette bekrefter våre tidligere kommentarer om at kompensasjonsordningene ikke har truffet våre medlemmers behov og aktiviteter.

Nace kode	Nacetekst	Antall medlemmer i		Antall i NO med oms 1mil+	Ant komp tildelt tom Aug20
		Innsamling srådet	Antall selskaper i Norge		
88.995	Sosiale velferdsorganisasjoner	32	300	76	0
88.997	Sosialtjenester for rusmiddelmisbrukere uten botilbud	3	182	20	3
88.999	Andre sosialtjenester uten botilbud	6	1330	95	29
94.910	Religiøse organisasjoner	17	2789	161	7
94.991	Aktiviteter i andre interesseorganisasjoner ikke nevnt annet sted	26	1621	338	14
94.992	Fond/legat som støtter veldedige og allmennyttige formål	12	676	236	0
	SUM	96	6898	926	53

Lotteri og stiftelsestilsynet har bekreftet disse tallene og har utdypet med følgende informasjon:

Oppsummert har medlemmer av Norges Innsamlingsråd fått tildelt midler i krisepakkene. 14 av 17 søknader i krisepakke 1 er godkjent og utbetalt. 8 av 285 søknader i krisepakke 2 er hittil godkjent og utbetalt. Det er gjennomført fire utbetalinger i krisepakke 2 så langt, men har ikke slutført enda. Krisepakke 3 er ikke åpnet for søknader enda.

Totalt er det utbetalt i krisepakke 1 og 2 kr 16.468.672,- til våre 107 medlemmer. Et beskjedent beløp i kompensasjon for en gruppe som normalt har en inntjening på over 19 milliarder.

Med vennlig hilsen

Siri Nodland

Siri Nodland

Generalsekretær, Norges Innsamlingsråd

Adresse: Øvre Slottsgate 3, 0157 Oslo

Telefon: +47 908 78 718